

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 26. maj 2023
Kontor: Straffuldbyrdselskonto-
ret
Sagsbeh: Julie Biel Iwers
Sagsnr.: 2023-0030-8857
Dok.: 2831076

Besvarelse af spørgsmål nr. 729 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 729 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 2. maj 2023. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Peter Kofod (DF).

Peter Hummelgaard

/

Nina Lidman

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 729 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren i forlængelse af REU alm. del - svar på spm. 525 redegøre for, om man i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser kan opgive normaliseringsprincippet for eksempelvis bandemedlemmer, terrordømte og udvisningsdømte, og vil ministeren i bekræftende fald redegøre for, om regeringen vil støtte et forslag fra Dansk Folkeparti om, at de indsatte i det kommende bandefængsel og de udvisningsdømte i Kosovofængslet ikke må besidde personligt tøj?”

Svar:

1. Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Direktoratet for Kriminalforsorgen, der har oplyst følgende:

”1. Det bemærkes indledningsvist, at Direktoratet for Kriminalforsorgen har forstået spørgsmålet således, at der med det kommende bandefængsel henvises til etablering af det lukkede fængsel med op til 400 pladser, som er besluttet i aftalen om kriminalforsorgens økonomi for 2022-2025.

Det bemærkes endvidere, at Direktoratet for Kriminalforsorgen ved besvarelsen har taget udgangspunkt i nationale regler og principper i relation til indsattes adgang til at bære personligt tøj.

2. Direktoratet kan i forlængelse af justitsministerens besvarelse af 27. april 2023 af spørgsmål nr. 525 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg oplyse, at alle indsatte, som en følge af blandt andet normaliseringsprincippet, som udgangspunkt har ret til at have deres eget tøj på i kriminalforsorgens institutioner.

I forbindelse med fuldbyrdelse af straf skal kriminalforsorgen på den ene side udøve den kontrol, der er nødvendig for at fuldbyrde straffen samtidig med, at kriminalforsorgen på den anden side skal støtte og motivere den dømte til gennem personlig, social, arbejds- og uddannelsesmæssig udvikling at leve en kriminalitetsfri tilværelse. Sidstnævnte udgør kriminalforsorgens kriminalitetsforebyggende arbejde, som er tæt forbundet med normaliseringsprincippet.

Normaliseringsprincippet er et grundlæggende princip og betyder, at kriminalforsorgen ved tilrettelæggelsen af dagligdagen, og hver gang der træffes konkrete afgørelser, skal have forholdene i det almindelige samfund for øje.

Retten til at bære personligt tøj, tilsvarende som i det almindelige samfund, udgør et element i normaliseringsprincippet.

3. Det bemærkes, at personligt tøj er en måde at udtrykke individuel identitet på. Et forbud mod, at bestemte indsatte kan bære personligt tøj, indebærer en risiko for at forstærke en uhensigtsmæssig gruppeidentitet blandt de indsatte.

I det omfang det er nødvendigt, af hensyn til orden, sikkerhed eller andres rettigheder, at begrænse de indsattes ret til at besidde tøj eller beklædningsgenstande, kan det ske i medfør af straffuldbyrdelseslovens § 36, stk. 1. Sådanne begrænsninger er nærmere reguleret i genstandsbekendtgørelsen, hvorefter der bl.a. er et forbud mod at besidde tøj og andre genstande, som kan virke som en magtdemonstration over for andre, eller tøj og lignende genstande med racistiske eller andre stærkt krænkende symboler eller slogans.”

2. I henhold til Den Europæiske Menneskerettighedskonventions (EMRK) artikel 14 skal nydelsen af de i konventionen anerkendte rettigheder og friheder sikres uden forskel på grund af køn, race, farve, sprog, religion, politisk eller anden overbevisning, national eller social oprindelse, tilhørsforhold til et nationalt mindretal, formueforhold, fødsel eller ethvert andet forhold. Den opregnede liste af diskriminationsgrunde er ikke udtømmende. Bestemmelsen omfatter efter Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols (Domstolen) praksis såvel direkte som indirekte forskelsbehandling.

Som det fremgår af bestemmelsen, gælder forbuddet mod diskrimination alene forskelsbehandling for så vidt angår rettigheder og friheder, der er anerkendt efter EMRK. Det er ikke et krav, at der foreligger en krænkelse af øvrige materielle bestemmelser i konventionen. Efter Domstolens praksis er det derudover afgørende for, om der foreligger en krænkelse af bestemmelsen, at der er tale om forskelsbehandling i sammenlignelige situationer, og om der er en objektiv og rimelig begrundelse for forskelsbehandlingen, jf. Jon Fridrik Kjølbro, Den Europæiske Menneskerettighedskonvention for praktikere (2023), s. 1279 ff.

Retten til at bære personligt tøj må efter Justitsministeriets vurdering anses for at være omfattet af EMRK artikel 8 om beskyttelse af bl.a. retten til respekt for sit privatliv. Retten til privatliv kan således bl.a. omfatte retten til at bestemme egen fysisk fremtoning, herunder med hensyn til udseende, frisure og beklædning, jf. Jon Fridrik Kjølbro, a.st., side 869. Og indgreb i

frihedsberøvedes familieliv og privatliv skal ske med respekt af diskriminationsforbuddet i artikel 14, jf. Jon Fridrik Kjølbro, a.st., side 1013.

Et forbud mod at besidde og bære eget tøj for visse grupper af indsatte vil efter Justitsministeriets vurdering indebære forskelsbehandling i forhold til indsatte, der ikke er underlagt en sådan restriktion. Hvorvidt det ville være foreneligt med EMRK artikel 14 sammenholdt med artikel 8 at indføre en sådan ordning, vil således afhænge af, om ordningen kan anses for begrundet i saglige hensyn og for at opfylde det nævnte proportionalitetskrav. Justitsministeriet er ikke bekendt med saglige hensyn, der kan begrunde et sådant forbud for visse indsatte. Det bemærkes i den forbindelse, at det konkret er muligt at begrænse de indsattes ret til at besidde tøj eller beklædningsgenstande, hvis det er nødvendigt, af hensyn til orden, sikkerhed eller andres rettigheder, jf. straffuldbyrdelseslovens § 36, stk. 1.

3. Der skal ikke herske tvivl om, at bekæmpelse af bandekriminalitet er en helt central prioritet for regeringen. Når det kommer til kampen mod de kriminelle grupperinger, skal vi bruge alle de redskaber, vi har til rådighed, ligesom vi skal se på, om myndighederne har brug for yderligere redskaber. Det er også baggrunden for, at regeringen vil forhandle en ny bandepakke med Folketingets partier.

Når det er sagt, er der allerede – som det fremgår af bidraget fra Direktoratet for Kriminalforsorgen – fastsat undtagelser til normalitetsprincippet ved, at indsatte ikke må medtage, besidde eller råde over tøj og andre genstande, der kan virke som en magtdemonstration over for andre. Det samme gælder f.eks. tøj og lignende genstande med racistiske eller andre stærkt krænkende symboler eller slogans. Samtidig er det vigtigt at understrege, at normaliseringsprincippet er en nødvendig del af kriminalforsorgens arbejde med at få de indsatte godt tilbage i samfundet igen. Jeg mener derfor, at der er fundet en god balance i reglerne.